

Görsel İletişim Açısından İnternette Yer Alan Film Afişleri; Nuri Bilge Ceylan Film Afişleri Üzerine Bir İnceleme*

Ramazan ÇELİK¹

Ferdal CEBE²

¹ Dr. Öğretim Üyesi, Trakya Üniversitesi / Edirne Sosyal Bilimler MYO, ramazancelik@trakya.edu.tr, ORCID:0000-0002-6957-5297

² Yüksek Lisans Öğrencisi, Trakya Üniversitesi, ferdalcebe@trakya.edu.tr, ORCID:0000-0001-7855-1230

Özet: Sinemanın etki alanını genişleten ve görünürlüğü sağlayan film afişleri, geleneksel medyada gazete sütunlarında, sinema salonlarında ya da billboardlarda yer alırken günümüzde daha çok internet ortamında var olmaya çalışmaktadır. Bunun nedeni yeni iletişim ortam ve teknolojilerinin etkileşim ve hız açısından çok ileri olmasıdır. Üretilen çalışmalara teknolojinin getirdiği hızla bakmanın olumsuz yönleri de vardır. Örneğin sanatsal değeri olan bu afişlerin hızlıca tüketilmesi sanatsal bellek yitimini de beraberinde getirmekte, hemen unutulabilmektedir. Bu çalışma Nuri Bilge Ceylan filmleri özelinde Ceylan'ın internette ya da dijital platformlarda yer alan film afişlerini görsel iletişim açısından ele almaktadır. Afiş tasarımlarında internet kullanıcılarının dikkatini çekmek için kullanılan teknikler ayrıntılı olarak verilmektedir. Film afişlerinin tasarım olarak düzeninde; kompozisyonun, rengin, imgelerin ve ışığın estetik açıdan insanların beğenisine sunulması, görsellerin güçlü mesajlarla hedef kitleye iletilmesi görsel iletişimin çağımızdaki önemini gözler önüne sermektedir. Çalışmada internet ortamında yer alan Nuri Bilge Ceylan'ın ödüllü filmlerinin de olduğu 9 filmin afişleri görsel iletişim açısından değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Görsel İletişim, Film Afişleri, Nuri Bilge Ceylan Filmleri

Film Posters On The Internet In Terms Of Visual Communication; A Review Of Nuri Bilge Ceylan Film Posters

Abstract: Film posters, which expand the domain of cinema and provide visibility, are nowadays trying to exist more in the internet environment, while they take place in newspaper columns, movie theaters or billboards in traditional media. This is because new communication media and technologies are advanced in terms of interaction and speed. There are also negative aspects of looking at the work produced with the speed brought by technology. For example, the rapid consumption of these posters with artistic value brings along artistic amnesia and can be forgotten immediately. This study deals with the film posters of Nuri Bilge Ceylan on the internet or digital platforms in terms of visual communication, especially with the films of Nuri Bilge Ceylan. The techniques used in poster designs to attract the attention of internet users are given in detail. In the layout of the film posters as a design; the presentation of composition, color, images and light to people's taste aesthetically, and the transmission of images to the target audience with strong messages reveal the importance of visual communication in our age. There are also award-winning films of Nuri Bilge Ceylan on the internet in the study, the posters of 9 films are evaluated in terms of visual communication.

Keywords: Visual Communication, Film Posters, Nuri Bilge Ceylan Films

1. GİRİŞ

İletişim, insanların duygu ve düşüncelerini kendilerine has yöntemlerle karşısındaki kişilere iletmesidir. İnsan hayatının vazgeçilmez bir unsuru olan iletişimin önemi gün geçtikçe artmakta; teknolojinin gelişmesiyle iletişim imkânları ve çeşitleri de çoğalmaktadır. İnternetin olmadığı dönemlerde iletişim televizyon, radyo, gazete vb. kitle iletişim araçlarıyla gerçekleşirken, günümüzde internet odaklı iletişim ağırlık kazanmıştır. Günümüzde görsel imgelerin etki alanının genişlemiş olması, görsel iletişimin kitlelere daha etkili şekilde ulaşmasını kolaylaştırmaktadır. Görsel iletişimin etkili olduğu alanlardan biri olan afişler,

insanların duygu ve düşüncelerine hitap ederek tasarlanmakta ve önemli bilgiler vermektedir.

Sinema sektörünün yaygınlaşması ve dijital teknolojinin gelişmesiyle beraber film afişleri geleneksel medya araçlarında yer almanın yanı sıra daha çok sosyal medya ortamlarında yer bulmaya başlamıştır. İnternet kullanımının artmasıyla geçmişte gazete, dergi, sinema salonları ve billboardlarda yayınlanan ya da gösterilen film afişleri, günümüzde yeni iletişim ortamları sayesinde çok daha hızlı ve etkili olarak kitlelere ulaşmaktadır. Film afişlerinin en önemli işlevi izleyicilere filmler hakkında tanıtıcı bilgiler vermesidir. Tasarlanan film afişleri seyirciye

* Bu makale 28-29 Mayıs 2021 tarihleri arasında gerçekleştirilen 1. Lisansüstü Sosyal Bilimler Sempozyumu'nda sözlü olarak sunulmuştur.

verilmek istenen mesajı açık, sade, net ve estetik bakış açısıyla vermeyi hedeflemektedir. Sinemanın görsel gücü olan afişler izleyiciler üzerinde belirli bir etkinin yaratılabilmesi için görsel öğelere başvurmaktadır (Kırık, 2014, s.2). Görsellerin düzeninde kompozisyon, renk, imge ve ışık estetik açıdan izleyicilerin beğenisine sunulmaktadır.

2. FİLM AFİŞLERİNDE TASARIM

Afişler yaşamın içerisinde sosyal ve kültürel anlamda önemli bir gösterge olarak toplumun bir parçası olarak ifade edilebilir. Afişlerin geleneksel medya araçlarında olduğu gibi internetin geliştiği günümüzde de bu kadar etkili olmasının sebebi görme duyusunun etkisinin kalıcı olmasının birçok duyuya da hitap etmesidir. Sözlü kültürün önemini yitirip, yazılı kültürün gelişmesi görme kavramının toplumlar üzerinde etkisini artırmıştır. Toplumlar kendilerini ifade edebilmek için görsel semboller oluşturmuşlardır. Görmeye dayalı uygulamaların tasarımları ise teknolojik araçların artmasına paralel olarak çeşitlenip zenginleşmektedir.

Kültürel ürün olan film afişleri tasarlandığı döneme ait izler taşımakta ve çalışmalara estetik değer katmaktadır. Afişler tasarlanırken anlamı etkili kılmak için yazılı ve görsel öğeler belli bir düzen ve estetik içerisinde kurgulanmaktadır. Afiş görsellerini güçlendirmek amacıyla illüstrasyon ve tipografi gibi anlatım yöntemlerinden faydalanılmaktadır. Film afişleri genellikle başrol oyuncularının görsellerinin ve isimlerinin yer aldığı görsel nesnelere ağırlıklı olduğu posterlerdir.

Film tanıtımları ilk zamanlar, sinema salonlarının önünde sinema fenerleriyle başlamıştır. Zamanla bu fenerler yerlerini film afişlerine bırakmışlardır (Acar ve Yağbasan, 2014, s.2). Bu afişler dijital teknolojinin gelişmesiyle birlikte izleyiciye kolay ulaşmayı sağlaması nedeni ile sosyal medya ortamlarında paylaşılmaya başlanmış ve böylece geniş kitlelere hızlı bir şekilde ulaşabilmektedir.

Film afiş tasarımları hazırlanırken insanlar üzerinde beğeni algısı oluşturabilecek renk, tipografi, denge, çizgi gibi öğelerin özelliklerinden yararlanılmaktadır. İzleyicilerin film hakkında bilgi sahibi olduğu, ilk karşılaştığı afişler ve fragmanlardır. Bu bilgilerin kitlelere ulaşması internet aracılığıyla oldukça hızlı ve kolay olmakta ve bu bilgiler sosyal medya ortamlarında hızlıca yayılım göstermektedir. Çünkü tüketimde beğeni algısını arttıran renk, tipografi, denge ve çizgi gibi öğeler film afiş tasarımları açısından önemli göstergelerdir.

2.1. Renk: Renk, ışığın nesnelere üzerine çarpması sonucunda gözümüzde bıraktığı etkiye denir. Görsel nesnelere önem kazandığı günümüz toplumlarında sosyal etkileşim araçlarının hızla yayılmasıyla görsel

dilin, insanlar üzerindeki algısını renklerle anlamlandırmak çok daha kalıcı olmaktadır. Görsel tasarımlarda kullanılan renkler taşıdıkları anlamlar açısından afişlerin en önemli öğelerinden biridir. Afiş tasarımında kullanılacak renkler son derece önemlidir. Çünkü birbiriyle uyumlarından veya karşıtlıklarından meydana gelen renge dayalı görsel bütünlük ile temaya vurgu yapılır. Tasarımda renk ilişkilerinin yerinde doğru kullanılması ile daha etkili tasarımlar gerçekleştirilebilir. (Yeşilyurt, 2018, s.64). Renklerin uyumu ve sürekliliği diğer renklerle girdiği etkileşim sonucunda aldığı değerler üzerinden anlam kazanmakta ve yorumlanmaktadır.

2.2. Tipografi: Tipografi iletişim kanallarının içerisinde harf ve sembollerini kullanarak oluşturulan tasarımların vazgeçilmez bir unsurudur. Afişlerde tipografi, verilmek istenen mesajları estetik açıdan sözcüklerle ifade etmektedir. Dijital araçların gelişmesiyle tipografik tasarımlarda değişim yaşanmıştır. Kompozisyonda harflerin büyüklük-küçüklük, kalınlık-incelik boyutları ve şekillerle kullanılırken, günümüzde ise görsel bütünlüğün sağlanması açısından tasarımın kendisi olarak anlamını sürdürmektedir. Tipografinin iyi düşünülmesi diğer tasarım araçlarına da katkı sunmasına ve içeriğe yön vermesine bağlıdır. Afiş tasarımında yazı biçimlerinin birbiriyle uyumu, boşluk ve dolulukların kullanımı bütünlük sağlamaktadır.

2.3. Denge: Denge görsel tasarımdaki nesnelere bir bütün içerisinde olmasını ifade etmektedir. Açık-koyu, büyük-küçük, yatay-dikey vb. değerlerin tasarlanan kompozisyonlarda gözü yormadan dengeli dağılmasıdır. Denge eşitlik değildir. Görsel nesnelere tasarım içerisindeki durumuna göre bir değerin diğerine göre etkisidir. Denge ilkesinde dikkat edilmesi gereken bir başka konu bir eserde denge aranmak istenildiği vakit eser yatay, dikey, eğik çizgilerle hayali bir şekilde eseri ikiye bölünerek bakılmakta, bu da dengenin simetriyle eşit olduğu kanısını çıkarmakta fakat bunun böyle olmadığı dengenin tanımlarında ortaya çıkmaktadır. (Yardımcı, Arı Güvenç, 2016, s.4)

2.4. Çizgi: Tasarım sürecinde çeşitli şekillerde kullanılan (kalın, ince, düz, kısa, kesik vb.) çizgiler kompozisyonların oluşturulmasında temel etkidir. İnsanlar duygu ve düşüncelerini sözle olduğu kadar çizerek de ifade ederler. Çizgiler yerine göre bazen karmaşık, bazen sade anlatım araçlarıdır. Bir kâğıt

üzerine rapido¹ ile bırakılan incecik iz de, bir duvar üzerine badana fırçası ile bırakılan biraz uzunca çok kalın iz de çizgi algısı oluşturur (Seylan, 2010, s.115). Çizgi yalnızca kalemle değil işaret bırakan birçok ürünle gerçekleştirilebilir. Noktaların bir araya gelmesiyle de oluşan çizgiler tek başına kullanıldığında üç boyutluluk etkisi oluşturmazlar.

3. BULGULAR

3.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışma, görsel iletişimin en önemli araçlarından biri olan film afişlerinin geçmişte fotoğraf gibi sinema salonlarında boy göstermesinden ziyade, günümüzde yeni iletişim teknolojileriyle daha farklı bir işlev kazanarak yeni iletişim mecralarında nasıl görüldüğü ve nasıl etki bıraktığı konusuna odaklanmaktadır. Teknolojinin gelişmesiyle internetin hemen hemen her evde bulunduğu, bilgiye ulaşmanın kolay olduğu günümüzde görsel imgelerin de buna paralel olarak etki alanını genişlettiği görülmektedir. Nuri Bilge Ceylan'ın ödüllü film afişlerinin incelendiği bu çalışma, "Sinema afişleri görsel tasarım açısından yeni iletişim ortamlarında nasıl bir etki yaratmaktadır?" sorusu ekseninde bu afişlerin kitleler üzerindeki etkisine odaklanmaktadır.

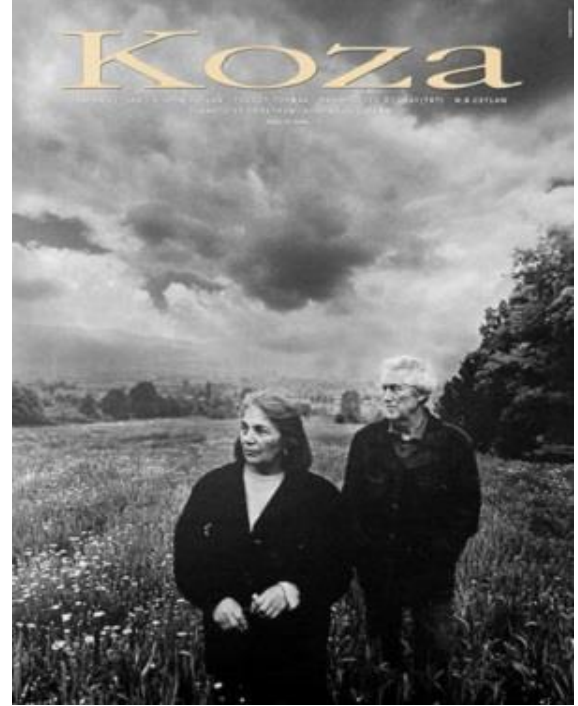
3.2. Araştırma Evreni

İnternet ortamında yer alan Nuri Bilge Ceylan'ın ödüllü filmlerinin afişleri görsel iletişim tasarımı boyutuyla ele alınmaktadır. Ceylan görüntüye önem veren bir yönetmendir. "Söz görüntüden sonra gelir!" bakış açısıyla bakarsak eğer; afişlerin dili ile Ceylan'ın dilinin aynı olduğu görülecektir. Kendisinin aynı zamanda fotoğraf sanatçısı olması nedeni ile eserlerinde hikâye tarzı anlatımdan çok fotografik, estetik görüntülerin öne çıktığını gözlemlemek mümkündür. Özellikle ilk dört filmi olan Koza, Kasaba, Mayıs Sıkıntısı ve Uzak'ta bu durum çok net bir şekilde görülmektedir. Koza (1995), Kasaba (1997), Mayıs Sıkıntısı (1999), Uzak (2002), İklimler (2006), Üç Maymun (2008), Bir Zamanlar Anadolu'da (2011), Kış Uykusu (2014), Ahlat Ağacı (2018) isimli 9 filmin afişleri, filmlerin özelliklerine, başrol oyuncularına ve önemli karakterlere göre tasarlanmıştır. Filmlerin konu açısından benzerliklerinin olması afiş tasarımlarına da görsel olarak yansımıştır. Araştırma evreni Nuri Bilge Ceylan'ın yukarıda ifade edilen 9 filminden oluşmaktadır ve bu filmlerin afişleri üzerine inceleme yapılmaktadır.

3.3. Bulgular ve Yorumlar

1995 yapımı Koza filmi, Nuri Bilge Ceylan'ın ilk çektiği filmidir. Filmde yönetmenliği, senaristliği ve kurguyu Ceylan üstlenmiştir. Film renkli çekilmesine rağmen siyah beyaz gösterilmiştir. Çekilen bu film kısa ve diyalogsuzdur. Belirli bir öyküsü yoktur. Filmde Ceylan'ın anne ve babası oynamaktadır. Yıllar sonra bir araya gelen kadın ve erkeğin hikâyesini anlatan film, görüntülerin diliyle kurgulanmıştır. Ceylan bu filme, 1995 Cannes Film Festivali Uluslararası kısa film yarışmasına katılmıştır.

Görsel 1: Koza (1995)

Afiş İncelemesi: Afiş, filmin özelliğine uygun şekilde siyah-beyaz tasarlanmıştır. Görseller durağandır. Başrol oyuncularını tasarımın merkezine yerleştirilmiştir. Yazıyla, görsel imgeler kompozisyon içerisinde denge unsuru olarak kullanılmıştır. Gri tonlarının ağırlıkta olduğu afişte filmin sözcüklerden uzak doğayla anlatımı gözler önüne serilmektedir (rüzgârın sesi, kuş sesleri, böcek vızıltıları, çiçeklerin dili vb.). Gri tonlamalardan kaynaklı renk ve ışığın çok baskın olmadığı tasarımda, siyah, beyaz ve grilere rağmen hava perspektifinden yararlanılmıştır. Yazı olarak film ve oyuncuların isimleri hakkında kısa bilgilerin olduğu afiş sade ve etkileyicidir.

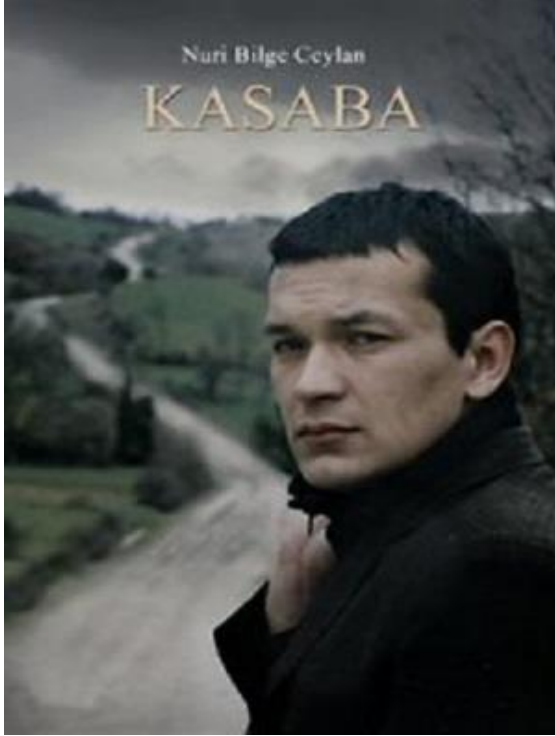
Film afişinin internette yer alma durumuna bakıldığında ise; wikipedia.org, sinerituel.com,

¹Rapido; teknik çizimde kullanılan bir çeşit kalem serisi. Ayrıntılı bilgi için www.karinsanat.com'a bakabilirsiniz.

listelist.com, twitter.com gibi birçok web sitesi, -e ansiklopedi ve sosyal paylaşım ağında hızlıca yayılım gösterdiği görülmektedir.

Ceylan'ın ikinci filmi olan Kasaba 1997 yılında Koza filminde olduğu gibi siyah beyaz çekilmiştir. Yönetmenliği, senaristliği ve kurguyu Ceylan üstlenmiştir. Nuri Bilge Ceylan'ın hayatıyla ilgili benzeşim kurduğu filmde bir önceki filmde de olduğu gibi anne ve babası rol almıştır. Film üç kuşağın bir arada yaşadığı bir aileyi konu almaktadır. Bir önceki filminden farklı olarak diyaloglara da yer verilmesine rağmen sözcüklerden çok görüntülerle anlatılan film, sıkışıp kaldığı, mutsuz olduğu kasabasından yaşamın çabuk değiştiği İstanbul'a gitmek isteyen Saffet karakterinin hikâyesidir. 17. İstanbul Film Festivali "Fipresci Ödülü", Berlin Film Festivali "Caligari Ödülü" ve Köln Film Festivali "En İyi Film" ve "En İyi Görüntü Yönetmeni" ödüllerini almıştır.

Görsel 2: Kasaba (1997)

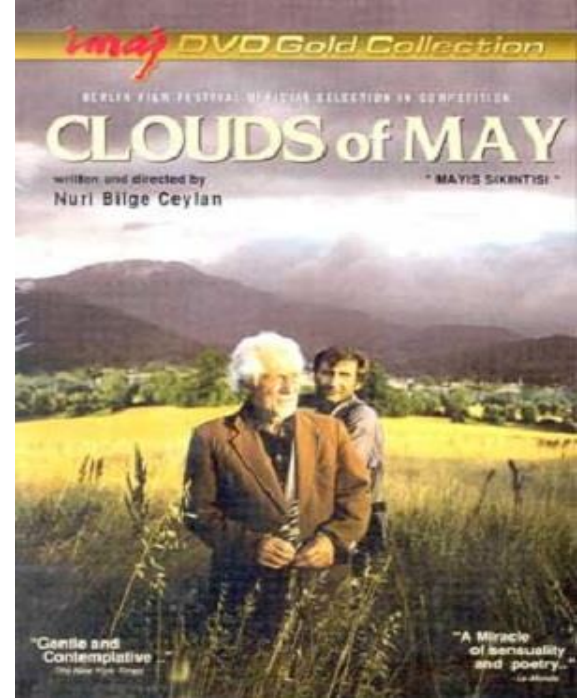
Afiş İncelemesi: Afişe baktığımızda filmin başkarakteri olan kişinin görseli ön plana yerleştirilmiş, arka planda kalan görüntü perspektif kurallarının etkisiyle filmin konusuna uygun tasarlanmıştır. Yazının çok az ve sade kullanıldığı afiş, fotoğraf hissi vermektedir. Denge açısından afiş iki parça halinde düşünülebilir. Tasarımın dikkat çekici kısmı olan görsel imge ve arka planda kalan doğa görüntüsü kompozisyon olarak birbirini tamamlamaktadır. Afiş tasarımının en önemli ögesi olan renk ise görsel nesnelere gerisinde soluk kalmıştır. Arka planda kullanılan yeşilin canlı

etkisinin önüne geçen fotografik görüntü karşısında netlikler haricinde grimsi tonlar hâkimdir.

Film afişinin internette yer alma durumuna bakıldığında ise; wikipedia.org, imdb.com, sabitfikir.com, beyazperde.com, gibi birçok web sitesi, -e ansiklopedi ve sosyal paylaşım ağında hızlıca yayılım gösterdiği görülmektedir.

Nuri Bilge Ceylan'ın kendi hayatından esinlenerek çektiği 1999 yapımı Mayıs Sıkıntısı, başrol oyuncusunun yönetmen olduğu Muzaffer karakterinin, anne babasını Ceylan'ın yine kendi anne ve babası oynamaktadır. Kasaba filmiyle kurgusal olarak iç içe geçen filmde çocukluğunun geçtiği kasabaya dönen karakterin, film çekme isteği üzerine kurgulanmıştır. Ceylan bu filmde, diğer filmlerine göre kişilerin diyaloglarına daha çok yer vermiş olmakla birlikte, daha çok yaşamın içerisinde görüntüler sunmaktadır (Wikipedia.org.).

Görsel 3: Mayıs Sıkıntısı (1999)

Afiş İncelemesi: Afiş tasarımında filmin geçtiği kasabadan görüntü ve filmin ana karakterlerinin görselleri yer almaktadır. Umuda, aydınlığa bakış olarak değerlendirebileceğimiz bu görüntü, filmin de temasını oluşturmaktadır. Diğer afişlerde olduğu gibi gözün merkezde; görsel imgelerde olduğu tasarımda, kompozisyonun renk, yazı, denge açısından eşit dağıtıldığı görülmektedir. Figürlerin dikey, yazı ve arka plandaki görsellerin yatay denge oluşturduğu afişte, renk ve ışık tasarıma canlılık katmaktadır. Yazı çeşitliliğinin farklı karakterle kurgulanması, mesajın renklerle verilmesi anlatımı güçlendiriyor. Doğanın renklerinin net kullanıldığı

afişte gri tonları geri planda derinlik etkisi vermektedir.

Film afişinin internette yer alma durumuna bakıldığında ise; wikipedia.org, azizmsanat.org, tsa.org.tr, turuz.com, gibi birçok web sitesi, -e ansiklopedi ve sosyal paylaşım ağında hızlıca yayılım gösterdiği görülmektedir.

Ceylan'ın 2002 yılında çektiği film önceki iki film olan Kasaba ve Mayıs Sıkıntısı'nın devamı niteliğindedir. Hayallerinin peşinden kente gitmeye karar veren Yusuf'un hikâyesini anlatmaktadır. Taşra ve kent yaşamı arasındaki yabancılaşmanın anlatımı söz konusudur. Film çekimleri sırasında beklenmeyen kar yağışı hayallerin üzerini örten bir perde gibidir. Bol ödüllü film; 2003 56. Cannes Film Festivali; "Büyük Ödül" (Nuri Bilge Ceylan), "En İyi Erkek Oyuncu" (Mehmet Emin Toprak), "En İyi Erkek Oyuncu" (Muzaffer Özdemir) gibi birçok ödül almıştır.

Görsel 4: Uzak (2002)

Afiş İncelemesi: Afişte hayaller-hayatlar ikileminden kesitlerin yer aldığı görüntülerin, manzara resmi izleri taşıdığı görülmektedir. Filmin ana karakterinin geleceğinin içerisinde olduğu görseller ağırlıktadır. Yağlı boya tablo etkisi veren kompozisyonda yazının kullanılmasıyla afiş görüntüsü tamamlanmaktadır. Umutsuzluk duygusunu yansıtan afişte tercih edilen grimsi renkler bunun en bariz örneğidir. Renk açısından afişin açık-orta-koyu geçişlerinin olması gözü tek bir yere sabitlememektedir. Karanlık bulutlardan aydınlığa geçişin görseli olarak değerlendirilen tasarım filmin ismiyle anlamlı bir bütün oluşturmaktadır.

Film afişinin internette yer alma durumuna bakıldığında ise; cinerituel.com, filmloverss.com, daktilo1984.com, sineg.net, onedio.com gibi birçok web sitesi, -e ansiklopedi ve sosyal paylaşım ağında hızlıca yayılım gösterdiği görülmektedir.

2006 yılında çekilen filmde Ceylan yönetmenliği de senaristliği de kendi yapmıştır. Ayrıca, filmde kendisi, eşi, anne ve babası da oynamaktadır. Film, Ceylan'ın ilk filminden bu filme kadar kendisiyle ilgili şeylerin konu edildiği son film olma özelliği taşımaktadır. Konu olarak iki kişi arasındaki ilişkinin mevsimler örneğinden hareketle değişiminden bahsedilmektedir. Filmin kahramanları birbirlerine yakın olmalarına rağmen farklı duygu ve ruh halleriyle bir o kadar da uzaktırlar. Film, 2006 43. Antalya Film Festivali; "En İyi Ses Tasarımı (İsmail Karadaş), "En İyi Kurgu (Ayhan Ergürsel), "En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu (Nazan Kırılımış), "En İyi Yönetmen" (Nuri Bilge Ceylan), 2006 59. Cannes Film Festivali; "Fipresci Ödülü", 2007 26. Uluslararası İstanbul Film Festivali; "En İyi Film" ve 2007 Japonya Skip City Uluslararası Dijital Sinema Festivali; "En İyi Dijital Film" ödüllerini almıştır.

Görsel 5: İklimler (2006)

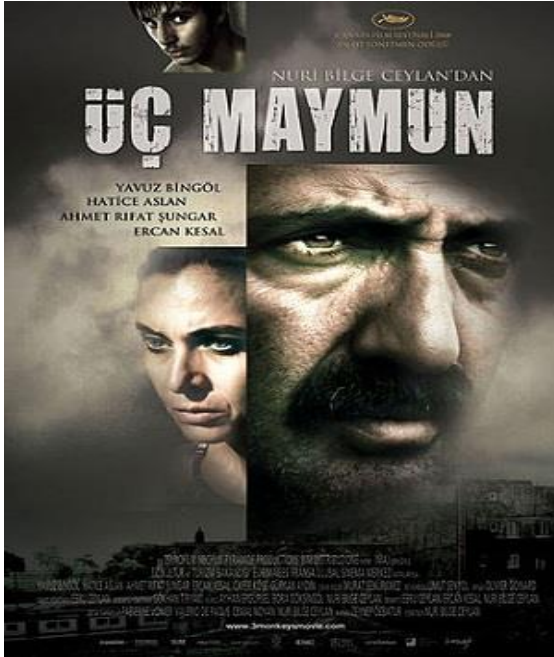

Afiş İncelemesi: Afiş tasarımında portrelerin fotografik etkisi ön plandadır. Film içeriğine uygun duygu durumunun yansıtıldığı afiş sade ve etkili anlatım sunmaktadır. Birbirlerine yakın oldukları halde içinde buldukları duygusal uzaklığın görüntüsü tasarımda içe içe geçmektedir. Film ismi ve diğer yazıların düzendeki yeri izleyicinin dikkatini dağıtmamaktadır. Renklerin anlam ve etkisi film türüne uygun olarak yansıtılmaktadır. Tasarımdaki boşluklar ise afişin denge unsuru olarak görülmektedir.

Film afişinin internette yer alma durumuna bakıldığında ise; cinerituel.com, hepsiburada.com, pinterest.com, postercim.net gibi birçok web sitesi, -e ansiklopedi ve sosyal paylaşım ağında hızlıca yayılım gösterdiği görülmektedir.

Ceylan'ın 2008'de çektiği film, bundan önceki filmlerden farklı olarak kendi hayatından izler taşımayan, oyuncu seçimlerinde amatör tarzdan profesyonelliğe geçişin yer aldığı bir çalışmadır. Filmin konusunu başkasının işlediği suçu üstlenen Eyüp karakterinin ve ailesinin yaşamlarının dramatik şekilde anlatım oluşturmaktadır. Eyüp başına gelen olayın aynısını oğlunu kurtarmak için kullanmaktadır. Film, 2008 62. Cannes Film Festivali; "En İyi Yönetmen Ödülü" (Nuri Bilge Ceylan), 2. Yeşilçam Ödülleri; "En İyi Yönetmen", "En İyi Film", "En İyi Senaryo", "En İyi Kadın Oyuncu", "En İyi Görüntü Yönetmeni", "Genç Yetenek Özel Ödülü", 41. Siyad Ödülleri; "En İyi Yönetmen", "En İyi Kurgu", "En İyi Kadın Oyuncu Performansı", "En İyi Erkek Oyuncu Performansı", Osian'sCinefan Film Festivali; "En İyi Yönetmen", Haifa Film Festivali; "En İyi Film", Asia PasificS creen Awards; "En İyi Yönetmen", "En İyi Film" ve Manaki Brothers Film Camera Festivali; "Özel Mansiyon" ödüllerini kazanmıştır.

Görsel 6: Üç Maymun (2008)

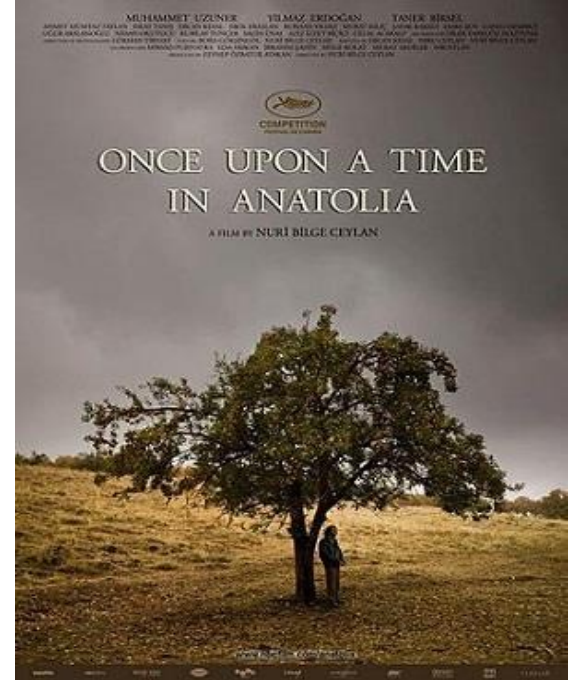
Afiş İncelemesi: Afiş tasarımında kullanılan fotografik görüntüler filmdeki karakterlere uygun şekilde yerleştirilmiştir. Afişin ana teması portreler olsa da küçük detaylarla verilen arka plandaki insan figürü ve manzara, kompozisyonu tamamlamaktadır. Ağırlık olarak siyah, beyaz ve gri tonlarının etkisinde olan afişte ışığın portreler üzerindeki yansımaları görselliği artırmaktadır. Yazı

karakterlerinin tasarımı ikiye bölmesi ve görsellerin yerleştirilmesi kolaj tekniği etkisi vermektedir.

Film afişinin internette yer alma durumuna bakıldığında ise; wikipedia.org, hepsiburada.com, dr.com.tr, nadirkitap.com gibi birçok web sitesi, -e ansiklopedi ve sosyal paylaşım ağında hızlıca yayılım gösterdiği görülmektedir.

2011 yapımı Ceylan filmi 64. Cannes Film Festivalinde Jüri Büyük Ödülünü almıştır. Cinayet soruşturmasını yürüten bir savcı ile doktorun hikâyesini anlatan filmde, Ercan Kesal, Fırat Tanış, Yılmaz Erdoğan, Muhammet Uzuner gibi oyuncular yer almaktadır. Ortada olmayan cesedin araştırılması sürecinde yaşanan diyalogların yoğun kullanımı dikkati çekmektedir. Diğer filmlere göre görüntünün yanında metnin gücü ön plandadır. Film, 1. YEFA Ödülleri; "En İyi Erkek Oyuncu", "En İyi Senaryo", "En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu", "En İyi Kurgu", "En İyi Yönetmen", "En İyi Film", 27. Uluslararası Haifa Film Festivali; "En İyi Film", 10. Uluslararası Dublin Film Festivali; "En İyi Yönetmen", 44. Siyad Türk Sineması Ödülleri; "En İyi Görüntü Yönetmeni", "En İyi Senaryo", "En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu", "En İyi Kurgu", "En İyi Yönetmen", "En İyi Film", 17. Sadri Alışık Ödülleri; "En İyi Erkek Oyuncu", 6. Asya Pasifik Film Ödülleri; "En İyi Yönetmen" ve "En İyi Görüntü Yönetmeni", "Jüri Büyük Ödülü" ödüllerini almıştır.

Görsel 7: Bir Zamanlar Anadolu'da (2011)

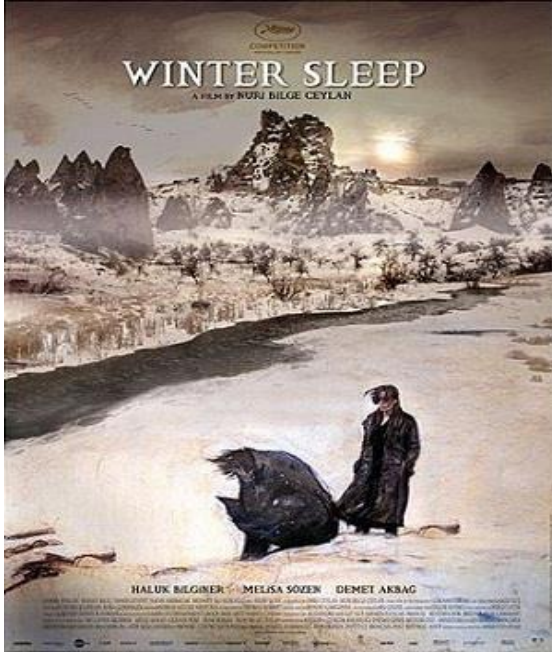
Afiş İncelemesi: Afiş, başrol oyuncu görsellerinin yerine, ağaç görselinin altında tek insan figürü ve kırsal bir manzara tasarımından oluşmaktadır. Afiş film içeriğine uygun olarak durağan görüntü

vermekte, gökyüzü karamsar, renkler solgundur. Tasarımı ağaç görselinin kapladığı kompozisyonda kullanılan yazılar tamamlayıcı unsur olarak afişe hareket katmaktadır. Afişte gri tonlarının yanında solgun yeşil ve sarı hâkimdir. Işık etkisinin pek verilmediği tasarımda insan figürü ise duygusuz bir görüntü içerisinde.

Film afişinin internette yer alma durumuna bakıldığında ise; wikipedia.org, beyazperde.com, dr.com.tr, insanokur.org gibi birçok web sitesi, -e ansiklopedi ve sosyal paylaşım ağında hızlıca yayılım gösterdiği görülmektedir.

Ceylan'ın 2014 yılında çektiği film, 67. Cannes Film Festivalinde Altın Palmiye kazanmıştır. Filmde Haluk Bilginer, Demet Akbaş ve Melisa Sözen gibi oyuncular yer almaktadır. Filmin konusu Nevşehir Kapadokya'da bir oteli işleten Aydın, eşi ve kız kardeşinin hikâyesidir. Ceylan'ın etkilendiği yazar olan Çehov'dan yola çıkarak yazdığı senaryoda diyalogların gücü hissedilmektedir. Film, 67. Cannes Film Festivali; "Altın Palmiye", "Fipresci Ödülü", 47. Sinema Yazarları Derneği Ödülleri; "En İyi Yönetmen", "En İyi Film", "En İyi Kadın Oyuncu Performansı", "En İyi Erkek Oyuncu Performansı" ve 20. Sadri Alışık Tiyatro ve Sinema Oyuncu Ödülleri; "Seçici Kurul Özel Ödülü" ödülleri almıştır.

Görsel 8: Kış Uykusu (2014)

Afiş İncelemesi: Afişte filmin ismine ve içeriğine uygun görsel tasarımlar kullanılmıştır. Afişte yer alan iki figürden erkek olanın içinde bulunduğu ruh halinden kaynaklı bir görüntüsü, kadın figürünün ise onu izleyip dinleyen bir görüntüsü göze çarpmaktadır. Tasarımdaki mevsim vurgusundan

dolayı renk çeşitliliği nötr denilen siyah, beyaz ve griden oluşmaktadır. Afişin arka planındaki manzara görselinin köşesinden güneşin ışığının güçsüz etkisi az da olsa dikkati o yöne çekmektedir. Köşeden akan dere ise çizgi perspektifi etkisiyle derinlik oluşturmaktadır. Yazı karakterlerinin film ismi dışında sade ve sönük olması gözü figürlere ve manzaraya odaklamaktadır.

Film afişinin internette yer alma durumuna bakıldığında ise; wikipedia.org, beyazperde.com, indigodergisi.com, nadirkitap.com gibi birçok web sitesi, -e ansiklopedi ve sosyal paylaşım ağında hızlıca yayılım gösterdiği görülmektedir.

Nuri Bilge Ceylan'ın 2018 yapımı filmi, 71. Cannes Film Festivalinde ilk kez gösterilmiştir. Başrollerinde Doğu Demirkol, Murat Cemcir, Hazar Ergüçlü ve Bennu Yıldırımlar yer almaktadır. Üniversite eğitimi tamamlayıp ailesinin yanına dönen ve kitap çıkarma umudu olan Sinan karakterinin zengin olma arzusu taşıyan babası, iktidar sembolü kaymakam ve imamla yapılan din tartışmaları, ev halkının istek ve arzularının hikâyesi filmin ana konularıdır. Ceylan'ın filmlerindeki diyalogların git gide artışı bu filmde de görülmektedir.

Görsel 9: Ahlat Ağacı (2018)

Afiş İncelemesi: Tasarımda başrol oyuncularının portreleri ve filmin hikâyesinin görseli ağaç bulunmaktadır. Afişte portrelerin yüz ifadelerinin anlamlandırıldığı fotografik bir etki vardır. Figürlerin yüz ifadeleri çaresizliği ve umutsuzluğu simgelemektedir. Koyu tonların ağırlıkta olması, ışığın arka planda ve portrelerin görselliğini öne çıkarmak için kullanılması afiş tasarımının

görselliğini artırmaktadır. Yazı açısından değerlendirildiğinde, afişte film ve yönetmen isminin dikkat çektiği, diğer bilgilerin sönük şekilde verildiği görülmektedir.

Film afişinin internette yer alma durumuna bakıldığında ise; wikipedia.org, beyazperde.com, tsa.org.tr, m.festival-cannes.com gibi birçok web sitesi, -e ansiklopedi ve sosyal paylaşım ağında hızlıca yayılım gösterdiği görülmektedir.

4. SONUÇ ve DEĞERLENDİRME

Teknolojideki yenilik ve değişimler iletişim boyutunun da farklılaşmalara ve imkân çeşitliğinin artmasına sebep olmuştur. Geleneksel medya olarak bilinen televizyon, radyo, gazete vb. iletişim araçlarının yerini günümüzde yaygın olarak internet ve sosyal medya almıştır. Bu yeni medyayla imkânlarıyla birlikte iletişim daha hızlanmış ve görünürlük açısından görsel imgelerin etki alanı da genişlemiştir. Görsel iletişimde internetle beraber kitlelere ulaşmak kolaylaşmış ve görsellere yüklenen anlamlar daha da önem kazanmıştır.

Bu çalışmada ele alınan Nuri Bilge Ceylan film afişlerinin, yeni medya imkânlarıyla izleyiciyi filmlere yönlendirmesi, etki alanını genişletmesi ve görünürlüğü sağlaması açısından etkili olarak kullanıldığı görülmektedir. Geleneksel medya araçlarından ziyade yeni medya araçlarının film afişlerinin gösterilmesi ve kitlelere ulaştırması açısından önemli bir misyonu üstlendiğini söylemek yanlış olmayacaktır. Nuri Bilge Ceylan film afişlerinin internette yer alma durumlarına bakıldığında her bir film afişinin farklı web sitesi, sosyal paylaşım ağları, -e ansiklopedi, blog sayfası gibi birçok kanal aracılığı ile kitlelere ulaştığını ve yine kullanılan etkili görsellerle hedef kitleyi etkisi altına aldığını söylemek mümkündür.

Film afişleri tasarlanırken, film içerikleriyle uyumlu olmalıdır. Tasarımdaki bu uyumu sağlamak adına

süreçteki mesajlar, görseller, renkler ve tipografi kullanımı gibi unsurlar birbirini desteklemelidir.

Çalışmada evren olarak ele alınan film afişlerinin tasarım olarak filmlerin özelliklerini yansıttığı görülmektedir. Nuri Bilge Ceylan filmlerinde belli başlı özellikler noktasında; örneğin bizim kültürümüze ait izlerin olduğunu görmek ve yine bunları yansıtırken de film karakterlerinin içinde yaşadığı topluma göre yüklendiği rollerin ekseninde karakterlerin oluşturulduğunu görmek mümkündür.

Film afişlerinin genel özelliklerine bakıldığında ise filmlerin türü olan drama uygun olarak görsellerde cansız renklerin, durağan görüntülerin kullanıldığı tasarımlar mevcuttur. Ceylan'ın film afiş tasarımlarına bakıldığında afişlerin izleyiciye film içerikleri hakkında bilgi vermek dışında aynı zamanda sunulan görsellerle de merak uyandırdığı görülmektedir.

KAYNAKÇA

- Acar, M. ve Yağbasan, M. (2014). "Minimalist Sanat Akımına Dayalı Olarak Yavuz Turgul Filmleri ve Afiş Önerileri", Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:24, Sayı:2, 205-220.
- Yeşilyurt, Ş. (2018). "Tiyatro Afişlerinin Göstergebilimsel Açıdan İncelenmesi ve Oyun Atölyesi Tiyatrosu İçin Afiş Tasarımları", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Grafik Ana Sanat Dalı.
- Yardımcı, İ. ve Güvenç, D. (2016). Bir Tasarım İlkesi Olan Dengenin Seramik Sanatındaki Yeri. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 9 (27/3) , 124-139.
- Karin Sanat. (2020). www.karinsanat.com, Erişim Tarihi: 19.05.2021.
- Kırık, A. (2014). Sinemada Renk Ögesinin Kullanımı: Renk ve Anlatım İlişkisi. 21. Yüzyılda Eğitim Ve Toplum Eğitim Bilimleri Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2 (6) , 71-83.
- Seylan, A. (2005). Temel Tasarım, Ankara: M Kitap.
- Wikipedia. (2021). Nuri Bilge Ceylan. <https://tr.wikipedia.org>. Erişim Tarihi: 13.01.2021.